

Verslag ochtendexcursie Heemtuin Cees Baart, 25 april 2026, door Paul Mulder.

Zaterdagochtend, 9 uur. Nog een beetje fris, maar de zon zal gauw doorbreken. Het is al aardig druk bij het huis van Cees Baart, op Doelen 25 in Egmond-Binnen. Cees leidt de groep, dan nog 21 mensen, via de bijzondere voor- en zijtuin naar de achterkant van het huis. Daar wordt een imposante, breed uitwaaierende Heemtuin zichtbaar, vol glooiingen en met een flinke vijver.

De groep groeit in de pakweg 10 minuten erop naar het aantal van 34 bezoekers. Cees splitst de groep in tweeën. De ene helft van de groep kan direct aan de koffie. Dat wordt deels gedaan, maar sommigen kunnen niet wachten en gaan alvast zelfstandig de paden op.

De andere helft van de groep krijgt tijdens de rondleiding een stukje geschiedenis van de tuin te horen. In 1995 erft Cees de grond van zijn vader, die hier een bloembollenkwekerij had. Voor de voortzetting van de kwekerij had geen van de kinderen interesse. Cees en zijn vrouw besluiten al snel: we maken er een natuurtuin van.

Dat dit zo'n enorme klus zou worden (en nog steeds is) hadden ze nauwelijks voorzien. Toch is veel van wat nu zo natuurlijk oogt, met veel aandacht en precisie van tevoren uitgedacht. Basisidee was dat natuurelementen uit de binnenduinrand en de polder, en de vele samenlevingsvormen van dieren en planten die hierin voorkomen, zichtbaar zouden worden.

De poel, met op de achtergrond het torenvalknest, en op de voorgrond het drieblad, een fraaie waterplant.
Foto: Agaath Bruin

Er is een aantal belangrijke habitats in de tuin gerealiseerd. Denk aan de poel met aanpassingen voor watervogels en zangvogels, om te badderen, drinken, maar ook voor het aantrekken van insecten. Aan de abelen als 'invalsbomen' (aanvliegplekken voor de verkenning en als vluchtplek voor de vogels). Aan de boomsingel, als beschutting tegen wind én inkijk, aan de tussensingel van kleinere bomen en struiken, geselecteerd op hun functie van voedselbron voor insecten en vogels én als broedplaatsen. Denk ook aan de heuveltjes/duintjes achter de poel, waar vele hellinkjes ruimte bieden aan planten en insecten,

waaronder diverse vlinders. Verder is er een grote ruimte open gelaten voor een bloemenweide. Tussen en in deze landschapselementen zijn talloze struiken opgenomen, om de vogels meerdere veilige plekjes te bieden.

Dat deze complexe samenstelling van landschapselementen niet altijd meteen een succes was, is goed voor te stellen. In de afgelopen 30 jaar is er dan ook veel aangepast of zelfs weer weggehaald.

Voor wie hier meer over wil weten is het boek 'De natuurtuin op de geestgronden – 1995-1920', geschreven door – wie anders – Cees Baart, een aanrader.

Wij, leden van de vogelwerkgroep Midden-Kennemerland, waren natuurlijk benieuwd welke vogels de tuin aantrekt. Dat werd al snel duidelijk: vele vogelsoorten waren te zien. De grasmus, koolmees, merel, zwartkop, roodborst, winterkoning, het torenvalkpaartje (goed zichtbaar in een van de abelen), de ijsvogel bij de 2e poel, het meerkoetenpaar met 2 jongen. Of alleen te horen: vink, fitis, tjiftjaf, heggenmus en tuinfluiter.

De grasmus liet zich goed horen èn zien. Foto: Bart Romijn

Doorkijkje vanuit de vogelkijkhut naar de ijsvogelwand. Foto: Agaath Bruin

Cees Baart licht zijn insectenhotel toe: een waar kunstwerk van aardewerken flessen, bamboe en hout.
Foto: Agaath Bruin

De al opgekomen planten en gewassen trokken ook veel belangstelling van onze leden. Reden te meer om op 13 juni terug te komen. Dan is de tuin nogmaals te bezoeken in het kader van de 'Open tuindagen'.

Aflossing van de wacht. Foto's: Michel van Noort

